

Region Mitt

Vecka 18, 2020

Risk för brist av mikronäring på grund av torka och kyla

Kanske har du sett fläckar i dina grödor och funderat på vad detta kan bero på. För det mesta är det fysiologiska fläckar som orsakats av de kalla nätter vi haft och plantorna kommer att repa sig med tiden. En annan orsak kan vara brist på mikronäring. Det kalla och torra vädret bidrar till att mikronäringen blir mer svårtillgänglig i jorden. Brist på mikronäring kan bidra till skördesänkningar och kvalitetsproblem.

Mikronäring - tillgänglighet

Det som påverkar tillgängligheten av mikronäring i jorden är pH, mängden mull, jordart och väderlek.

Högt pH ger sämre tillgänglighet av mikronäring, förutom för molybden. Mullrika och lätta jordar har större risk för brist av mikronäring då dessa jordar blir mer luckra, vilket gör att det bli det svårare för grödan att komma åt näringen. Dessutom binder mullen upp mikronäringen och gör den svårtillgänglig för grödan.

Torka och kyla gör att upptaget i växterna minskar, dels på grund av minskad rotaktivitet. Dels gör bristen på vatten att transporten av näringen i marken går långsammare. Då spelar det ingen roll om jorden innehåller stora mängder mikronäring, finns inte vatten och det är kallt så kommer växten inte åt det.

Bristsymtom och var brist uppkommer

De mikronäringsämnen vi pratar om i jordbrukssammanhang är främst bor, mangan och koppar.

Bor: Lakas lätt ut med nederbörd, speciellt på sandiga jordar. Bor frigörs från organiskt material, alltså är borhalterna i regel lägre på mullfattiga jordar.

Bor är ett ämne som är väldigt viktig för oljeväxter, vid brist påverkas oljeväxternas blomning vilket gör att frösättningen blir sämre och ojämn.

*Manganbrist i havre.
Foto: Peder Waern*

Mangan: Syns på de yngre bladen. Bladen hos spannmål får gråaktiga fläckar, ofta med en brun kant och i rader mellan bladnerverna. I oljeväxter blir det gula prickar eller fläckar. Området intill bladnerverna förblir ofta grönt. I fältet kan grödan bli grönare och friskare i körspåren just på grund av packningen som gör att jorden blir mindre lucker och gör mangan mer tillgänglig.

Tillgängligheten av mangan kan ändra sig ganska snabbt, speciellt efter att det har regnat om det varit torrt en tid.

Koppar: Binds väldigt lätt i organiskt material, därför uppträder bristsymtom oftast på mulljordar. Symtomen syns på de unga bladspetsarna som blir gula, så kallad gulspets sjuka. Plantorna kan också bli mer buskiga då det bildas onormalt många sidokott.

Vänta med mikronäringen till efter regnet

Oftast har försöken visat att det inte blivit någon merskörd med gödsling av mikronäring, förutom i fall då bristen har varit påfallande. Så var noga med att gå ut och kolla i fälten för att se om det finns några tydliga brister och jobba efter erfarenheten. Brukar du ha problem med mikronäringsbrist eller har du mullrik och lätt jord – då kan det vara en bra idé att bladgödsla.

Är du osäker på om det finns en brist, kan en plant- och/eller jordanalys vara ett sätt att få reda på växtens och markens innehåll av näring.

Väderprognoserna verkar lova regn, därför är vår rekommendation att du väntar med beslut om tillförsel av mikronäring till efter regnet, då kan du få en bättre känsla för hur mycket av markens mikronäring som blir tillgänglig för grödan.

Emelie Andersson och Ulrika Listh, Uppsala

Kopparbrist i havre. Foto: Karl-Arne Hedene